

GEZ NR 37

KARTA ADRESOWA GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

1. Nazwa: kościół pw. Apostołów Szymona i Judy wraz z cmentarzem przykościelnym

2. Czas powstania: XV w.

3. Miejscowość:

RUNOWO

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację:

4. Adres: Runowo, dz. geod. nr 132

5. Przynależność administracyjna:

województwo: warmińsko-mazurskie

powiat: lidzbarski

gmina: Lidzbark Warmiński (gmina wiejska)

6. Formy ochrony:

Rejestr zabytków: A-1117 z

23.08.1968 r.

Widok bryły kościoła z S na N

8. Historia, opis i wartości Historia: Kościół gotycki o częściowo zatartych cechach stylowych na skutek remontów i kolejnych przebudów. Pierwsza wzmianka o proboszczu z tej wsi pochodzi z 1398 roku. Obecny kościół wybudowano jednakże na przełomie XIV i XV wieku. W następnym stuleciu nadbudowano górne kondygnacje wieży. Powtórnej konsekracji kościoła dokonał w 1580 roku biskup Marcin Kromer. W 1845 roku budowla została zniszczona w wyniku pożaru. Jego odbudowę przeprowadzono w latach 1848-1852. Przedłużono wówczas korpus budowli w kierunku wschodnim. W 1857 roku konsekracji odnowionej świątyni dokonał biskup Antoni Frenzel. Opis: Wzniesiony z cegły na kamiennej podmurówce, otynkowany. Do korpusu budowli od północy przylega zakrystia, od południa kruchta, a od zachodu wieża. W dolnej kondygnacji wieżę wykonano z kamieni narzutowych, ceglane są jej naroża, obramienia ostrołukowego portalu, a także górne kondygnacje (z trzema ostrołukowymi oknami w każdej elewacji) i szczyt utworzony z pięciu prostokątnych sterczyn oddzielających po dwie ostrołukowe blendy. W zwieńczeniu tej części budowli znajduje się chorągiewka z datą 1848. Elewacja wschodnia ze schodkowym szczytem ma charakter neogotycki, natomiast konstrukcja kruchty południowej jest gotycka, z późniejszymi elementami barokowymi. Wieńczy ją szczyt o urozmaiconym obrysie z wnękami. W południowo-wschodnim narożu znajduje się głaz granitowy, będący kamieniem węgielnym, z wyrytymi literami i datą : „Pn. C. B. 1848”. Salowe wnętrze nawy przykryto stropem płaskim, w zakrystii zastosowano sklepienie krzyżowo-żebrowe. Wokół kościoła znajduje się cmentarz przykościelny, obecnie niemal całkowicie zatarty na powierzchni. Zachowane pojedyncze krzyże nagrobne (relokowane). Wartości: Kościół w Runowie stanowi jeden z przykładów warmińskich kościołów gotyckich, stanowiących charakterystyczny element krajobrazu kulturowego regionu.	9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji Obiekt w dobrym stanie. Remonty prowadzone są zgodnie z przepisami prawa i pod nadzorem WKZ. Wszelkie działania przy zabytku mogą być prowadzone po uzyskaniu i na podstawie pozwolenia wydanego przez Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.	
	10. Wykonanie karty (autor, data i podpis) Dr Małgorzata Karczevska, 14.11.2023	11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)* * dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków